

השיחה השבועית

מפי הרב אפרים כחלון שליט"א

אחרי מות

הרב אפרים כחלון שליט"א
RabbiEfraim@BeEzratHaShem.org

פְּרִשֶׁת אַחֲרֵי מוֹת

הַהֲגִיזוֹן הָאֱלֹקִי

הַגִּיזוֹן בַּעֲרִיּוֹת?

בַּפְּרִשֶׁת הַשְּׁבוּעַ מְזַכֶּרֶת פְּרִשֶׁת עֲרִיּוֹת. וּכְבָר אָמְרוּ חֲז"ל בַּמִּדְרָשׁ (רבה פרשת קדושים פרשה כד סימן ו), אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֶּן פָּזִי, מִפְּנֵי מָה נִסְמְכָה פְּרִשֶׁת עֲרִיּוֹת שֶׁבְּאַחֲרֵי מוֹת, לַפְּרִשֶׁת קְדוּשִׁים? לְלַמֶּדֶךָ שֶׁכָּל מְקוֹם שֶׁאַתָּה מוֹצֵא בּוֹ גֶּדֶר עֲרוֹה אֶתָּה מוֹצֵא קִדְשָׁהּ. וְהַתּוֹרָה מְצִינָה עַל כָּל סוּגֵי הַקִּרְבָּה שֶׁאֲסוּרִים: "עֲרוֹת אָבִיךָ עֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגָּלֶה. עֲרוֹת אִשְׁתְּ אָבִיךָ, עֲרוֹת אֲחוֹתְךָ, עֲרוֹת בֵּת בְּנֶךָ, עֲרוֹת אֲחוֹת אָבִיךָ" (ויקרא יח, ז - ט), וְעוֹד וְעוֹד צוּוּיִים.

וְאֲנִי רוֹצֶה לְהַצִּיג שְׁאֵלָה שֶׁהִיא בְּעֵצָם מְאֹד מְקוּמָמֶת, אֲבָל חִיבָת לְהִשְׁאַל. וְהִשְׁאַלָה הִיא: לָמָּה לֹא? אָדָם שֶׁרוֹצֶה לְהִתְחַתֵּן עִם אִמָּא שְׁלוֹ, לָמָּה שְׁיִהְיֶה אָסוּר לוֹ? יֵשׁ מִי שֶׁאֹהֵב אֶת הַבֶּן יוֹתֵר מֵאִמָּא שְׁלוֹ? אָבִא שֶׁרוֹצֶה לְהִתְחַתֵּן עִם הַבֵּת שְׁלוֹ, הוּא הֵכִי יִשְׁמַר עָלֶיהָ, לָמָּה לֹא?

יֵשׁ הֶרְבֵּה צוּוּיִים שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁאֲנִישִׁים אוֹמְרִים: "מִבְּחִינָה לוֹגִית הַתּוֹרָה לֹא מוֹכֶנֶת". וְגַם כָּאֵן בַּפְּרִשֶׁת עֲרִיּוֹת הֶרְבֵּה אֲנִישִׁים לֹא מְבִינִים לָמָּה הַתּוֹרָה אָסְרָה אֶת הַקִּרְבָּה לְנִדָּה (שם פסוק יט), אוֹ שֶׁאֵר דִּינֵי עֲרִיּוֹת שֶׁהֵלֵב חוֹמֵד (עיין מכות דף כג ע"ב) כְּאִסוּר אִשְׁתְּ אִישׁ וְעוֹד.

ההגיון האלקי

הדבור מגלה עברות

דָּרָךְ אֲגִב, הַיּוֹם רָאִיתִי בְּסֹפֶר נָדִיר שֶׁנִּקְרָא 'מַעֲשִׂים מִהִבְעֵל שֵׁם טוֹב', וְשֵׁם מְסֹפֶר שֶׁהִבְעֵל שֵׁם טוֹב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהָיָה לִפְנֵי כ' - 350 שָׁנָה, אוֹמֵר שֶׁכָּל אָדָם שֶׁעוֹבֵר עֲבֵרָה בְּלִילָה, יִפְלֹט מִפִּיו בַּיּוֹם רָמָז לְאוֹתָהּ עֲבֵרָה. וּמִי שֶׁהָיָה לִידּוֹ כָּל הַיּוֹם יִגְלֶה בְּאִיזוֹ עֲבֵרָה נִכְשָׁל בְּלִילָה.

כְּשֶׁשָּׁמְעוּ אֶת זֶה תַּלְמִידֵי הִבְעֵל שֵׁם טוֹב הִחְלִיטוּ לְבַדֵּק אֶת הָעֲנָן. הֵם הִתְחַבְּרוּ לְאַחַד מִהֶרְחוֹב שֶׁלֹּא כָּל כֶּךָ שׁוֹמֵר תּוֹרָה וּמִצְוֹת, זֶה הָיָה הָעֲגֻלּוֹן שֶׁל הָעִיר שֶׁהָיָה אָדָם קָל דַּעַת, וְהָיָה מְפָרֶסֶם שֶׁהוּא תַּמִּיד מִתְעַסֵּק בְּעֲנִינִים שֶׁל עֲרִיּוֹת. הֵם הִתְלוּוּ אֵלָיו כָּל הַיּוֹם וְרָצוּ לִשְׁמַע מֶה הוּא אוֹמֵר, וְדוֹקָא בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם הָעֲגֻלּוֹן עָשָׂה 'תַּעֲנִית דְּבוּר', לֹא מְדַבֵּר עִם אִף אֶחָד.

לְקִרְאָת הָעֶרֶב בָּאוּ לְהַכְנִס לְאִיזוֹ אַכְסֵנְיָה, וּבִעַל הָאֲכֻסְנְיָה אָמַר לָהֶם שֵׁשׁ לוֹ כָּאֵן כּוֹסוֹת אֲבָל הוּא עוֹד לֹא הִסְפִּיק לְטָבֵל אוֹתָם. כְּשֶׁשָּׁמְעוּ אֶת זֶה הָעֲגֻלּוֹן מִיד הוּא צָעֵק: "לֹא צָרִיךְ לְהַטְבִּיל אוֹתָם, תָּבִיא אֶת הַכּוֹסוֹת". כְּשֶׁשָּׁמְעוּ אֶת זֶה הַחֲסִידִים הֵם הִסִּיקוּ שֶׁכָּכָל הַנִּרְאָה אִם הוּא מְזַלְזֵל בְּטְבִילַת כִּלִּים כַּנִּרְאָה הוּא מְזַלְזֵל גַּם בְּטְבִילַת נִדָּה.

כְּשֶׁחֲזְרוּ לִבְעֵל שֵׁם טוֹב וְסִפְּרוּ לוֹ אֶת הָעֲנָן, הוּא אָשַׁר לָהֶם אֶת הַדְּבָרִים.

אשת איש ואמא שלך...

נִחְזֹר לְעֲנִינָנו. הָיָה עַד לֹא מִזְמַן סִפּוּר בְּאַחַת הָעָרִים בְּאַרְצוֹת הַבְּרִית, עַל אֲבָא שֶׁהִחְלִיט לְהִתְחַתֵּן עִם הַבַּת שְׁלֹו מִרְצוֹן, שְׁנִיהֶם רָצוּ, וְכָל הַתְּקִשְׁרֹת יֵצְאָה עֲלֵיהֶם, שָׁלְחוּ לוֹ מִשְׁטָרָה, מַעְצָר וְעָשׂוּ

פְּרִשֶׁת אַחֲרֵי מוֹת

לוּ בָלָגָן, וְהוּא אָמַר לְכֻלָּם: "אֲנִי אוֹהֵב אֶת הַבַּת שְׁלִי וְדוֹאֵג לָהּ, וְלִכֵּן אֲנִי לֹא סוֹמֵךְ עַל אֵף אֶחָד שְׂיִתְחַתֵּן אִתָּהּ". לֹא הִסְכִּימוּ אֹתוֹ עַל זֶה, וְהִתְדוּשׁ הוּא שֶׁאִפְלוּ בְּעוֹלָם הָעֶרְבִי הַמְּגֻשָּׁם וְהַבְּהֵמִי, מְבִינִים שְׁגִלוֹי עֲרִיּוֹת בְּתוֹךְ הַמְשַׁפָּחָה זֶה מִשְׁהוּ מְגֻנָּה וְלֹא מְקַבֵּל. וְכָל זֶה לָמָּה? בַּחֲסָדֵי הַשֵּׁם. וְנִסְבִּיר:

הַגִּמְרָא (סנהדרין דף סד ע"א) מְסַפֶּרֶת, שְׁחֲכָמִי יִשְׂרָאֵל הוֹצִיאוּ אֶת הַיָּצָר הָרָע שֶׁל הָעֲרִיּוֹת הַקְּרוֹבוֹת לַמְשַׁפָּחָה. אֲבָל לִפְנֵי כֵן, הִיָּתָה תַּאֲוָה כְּזוֹ כְּמוֹ כָּל תַּאֲוָה. לְאָדָם יֵשׁ תַּאֲוָה לְאַשְׁתֵּי אִישׁ? לְצַעֲרָנוּ כֵּן. אֲבָל הִיא לֹא שְׁלֵמָה? זֶה לֹא מִפְּרִיעַ לוֹ, הִיא יָפָה וְהוּא חוֹמֵד אוֹתָהּ, וְעַל זֶה הַתּוֹרָה מְצִוָּה אוֹתָנוּ "לֹא תַחְמֹד אִשְׁתֵּי רֵעֶךָ" (שמות כ, יד), אֲבָל עַל אִמָּא שְׁלֹו הוּא לֹא חוֹשֵׁב וְזֶה בְּזִכּוֹת חַיִּי לְשִׁהֲתַפְּלִלוֹ שְׁאוֹתוֹ יֵצֵר הָרָע לֹא יִצִּיק לְאָדָם בְּעֲרִיּוֹת.

"הָעֵם בָּכָה לַמְשַׁפְּחָתוֹ"

בְּפִרְשֶׁת בְּהַעֲלִתָּהּ מוֹבָא שְׁהָעֵם הָיָה "בָּכָה לַמְשַׁפְּחָתוֹ" (במדבר יא, י), אוֹמְרִים חַיִּי לְ (שבת דף קל ע"א, יומא דף עה ע"א, וּבִירוּשְׁלָמִי תַעֲנִית פֶּרֶק ד' הִלְכָה ה) שְׁהָעֵם בָּכָה עַל שֶׁנֶּאֱסְרוּ לָהֶם עֲרִיּוֹת. הֵם לֹא אָהָבוּ אֶת זֶה שֶׁהֵם כָּבָר לֹא יוֹכְלוּ לְהִתְחַתֵּן עִם הַמְשַׁפָּחָה...

זֹאת אוֹמֶרֶת שְׁלֵמַח הָאֲנוּשִׁי הַמִּינִימָלִי, הִיָּה בְּרוּר שֶׁלִּהֲתַחַתֵּן עִם הַמְשַׁפָּחָה זֶה הַסְּטִנְדָּרְט וְעַל זֶה הָעֵם בָּכָה, עַל שֶׁנֶּאֱסְרוּ לָהֶם.

שְׁגֵעוֹן הַתַּאֲוֹת

לְצַעֲרָנוּ, אֲנַחְנוּ רוֹאִים שֶׁהַעוֹלָם הוֹלֵךְ וּמִשְׁתַּגֵּעַ. אֲנָשִׁים מִתַּאֲוִים לְדִבְרִים לֹא נוֹרְמָלִים. וְזֶה מִכֵּיּוֹן שֶׁהֵם גָּרוּ בְּעֶצְמָם אֶת הַיָּצָר הָרָע כָּךְ עַד שֶׁאִפְלוּ בְּדִבְרִים שְׂאִין לָהֶם תַּאֲוָה הֵם יֵצְרוּ

ההגיון האלקי

לְעֶצְמָם תֵּאֲוָה (רמב"ן דברים פרק כט פסוק יח), וְהִטְמָאָה הִזּוּ הוֹלֵכֶת וְגִדְלָה בְּעֻנְיָנִים מְסִימִים בְּעוֹלָם. עָלִינוּ לִזְכֹּר שְׁמִי שֶׁלֹא צָמוּד לַתּוֹרָה, לֹא יַעֲזֹר הַהֲגִיוֹן הָאֲנוּשִׁי כְּדִי לְהַצִּיל אוֹתוֹ מֵאִיזָה עוֹן, שֶׁכֵּן הָעוֹלָם הַפְּרוּץ כְּכֹר אֶבֶד כָּל רֶסֶן וְהַגִּיוֹן בְּחַיִּים הָאֲנוּשִׁים.

הגיון במצות?

וּבִבְּאֻמָּת, אָדָם שֶׁיִּחַפֵּשׁ הַגִּיוֹן בְּצוּוֵי הַתּוֹרָה לֹא תָמִיד יִמָּצֵא אֵת שְׂאֵהָבָה נִפְשׁוֹ, מִכִּיּוֹן שְׁדִינֵי הַתּוֹרָה לֹא נִתְּנוּ לָנוּ בְּשִׁבִּיל הַגִּיוֹן, אֲלֵא בְּגִלְל צוּוֵי ה', זוֹהִי הַתְּכָלִית הִרְצוּיָה בְּשִׁמִּירַת תּוֹרָה וּמִצְוֹת. בְּרָגַע שֶׁהָאָדָם יִתְחִיל לְהִכְנִיס אֶת הַהֲגִיוֹן הָאֲנוּשִׁי בְּמִצְוֹת הַתּוֹרָה, הוּא יִלֵּךְ וְיִטְעָה עַד שֶׁיִּגְיעַ לְאַבְדוֹן רוּחָנִי.

יֵשׁ קְבוּצָה שֶׁל יְהוּדִים מְשִׁיחִיִּים שֶׁהִתְנַצְּרוּ, וְהֵם אֵת כָּל הַחַיִּים שֶׁלָּהֶם מְשַׁקִּיעִים כְּדִי לְשַׁכְנֵעַ אֲנָשִׁים לְהִמִּיר אֶת דָּתָם. כָּל הַעֲבוּדָה שֶׁלָּהֶם לְהִרְאוֹת שֶׁהַמִּצְוֹת הֵן לֹא הַגִּיוֹנִיּוֹת וְלֹא רִלּוּנִיּוֹת. וְאַחֲרֵי שֶׁהֵם הוֹרְסִים לְאָדָם אֶת הָאֻמוּנָה הַיְּהוּדִית הֵם מְבִיאִים לוֹ וּמְטִיפִים לוֹ וְשׁוֹטְפִים לוֹ אֶת הַמַּחֲ עִם הַנִּצְרוֹת.

בְּרוּךְ הַשֵּׁם שֶׁזָּכִינוּ לְהִלָּחֵם בָּהֶם וְהוֹצֵאנוּ עֲלֵיהֶם עֲשָׂרוֹת סְרָטִים שֶׁפָּרְסְמוּ בְּכָל הָעוֹלָם, לְהוֹכִיחַ אֶת הַטָּעוֹת וְהַבּוֹרוֹת שֶׁלָּהֶם.

אַחַת הַטָּעָנוֹת שֶׁלָּהֶם לְמַשָּׁל הִיא: "נִרְאָה לָךְ שְׂאֵלִקִים רוֹצֵה שְׁתַּנְּיחַ תְּפִלִּין? רְצוּעוֹת שֶׁל עוֹר? מֶה הַהֲגִיוֹן בָּזֶה? מִסְפִּיק שֶׁתִּזְכֹּר בְּלִבְךָ!", הֵם מַחְלִיטִים לְהִכָּנֵס לְמַחֲשָׁבָה הָאֵלֶקֶטְרִית עִם הַמַּחֲ הַקָּטָן וְהַמְצָמָצֵם שֶׁלָּהֶם, וּמִכִּיּוֹן שֶׁהֵם לֹא מְבִינִים אֶז הֵם אוֹמְרִים כְּנִרְאָה שֶׁזֶה לֹא בִּבְאֻמָּת צוּוֵי אֱלֹקִי. כְּמָה טְפָשׁוֹת וּכְסִילוֹת וּבְעָרוֹת יֵשׁ בָּזֶה.

פְּרִשֶׁת אַחֲרֵי מוֹת

וַיִּכְבֶּר אֱמֹר הַחֹכֶם: "אֵלֹהֵי יִדְעֹתֵינוּ הֵייתֵינוּ" (עקידת יצחק שמות שער נד פרשת כי תשא, דרשות הר"ן דרוש רביעי דף יג ע"ד), אָדָם שֶׁמִּכִּיר וְיֹדֵעַ אֶת הַדַּעַת שֶׁל חֲבֵרוֹ הוּא מִמֶּשׁ נִהְיָה כְּמָהוּ, הוּא יָכוֹל לְהִתְנַהֵל בְּמִקְוָמוֹ וּלְעֲשׂוֹת הַכֹּל. וְאֵלֹהֵי הָאָדָם הָיָה מִבֵּין אֶת הַמַּחֲשָׁבָה הָאֱלֹקִית, הוּא בְּעֶצְמוֹ הָיָה נִהְיָה אֱלֹהֵי.

וְהֵלֵא הָאָדָם הוּא תְּכַלִּית הַחֹמֶר הָעֹכּוֹר, הוּא מְגַבֵּל לְגַמְרֵי וְלֹא יָכוֹל לְהִיטֹת אֱלֹהֵי בְּכָלֵל, וְאִפְּלוּ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ שֶׁנִּקְרָא "אִישׁ הָאֱלֹהִים" (דברים לג, א), לֹא הִצְלִיחַ לְהַבִּין אֶת הַמַּחֲשָׁבָה הָאֱלֹקִית וְטָעָה בְּכִמְהָ וּכְמָה דְּבָרִים, כְּשֶׁהוֹצִיא אֶת מִיכָה מִהֶקֶר בְּמִצְרַיִם וְהוּא זֶה שֶׁעָשָׂה אֶת הָעֶגְלָה (הדר זקנים שמות פרק לב פסוק כד), כְּשֶׁהִכָּה עַל הַסֵּלַע (במדבר כ, יב), כְּשֶׁרָצָה שֶׁתּוֹרָה תִּנָּתֵן עַל יְדֵי רַבִּי עֲקִיבָא (מנחות דף כט ע"ב), וְעוֹד, וְכִמְהָ הַדּוֹר הַזֶּה רָחוּק מִמַּעֲלַת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וְאֲנָשִׁים כָּבֵר מִתִּימָרִים לְהַבִּין אֶת הַמַּחֲשָׁבָה הָאֱלֹקִית.

הַדֶּרֶךְ לְכַפִּירָה

וְלִכֵּן כְּשֶׁאָדָם קוֹרָא בַּתּוֹרָה וּבְמִיחָד בְּפִרְשֶׁת עֲרִיּוֹת הוּא צָרִיךְ לָשִׁים אֶת הַמַּחֲשָׁבָה שֶׁלּוֹ בַּצַּד, אֵל תַּחֲפֹשׁ הַגִּיּוֹן, יֵשׁ רִצּוֹן הַשֵּׁם - וְהוּא הַקּוֹבֵעַ.

אָדָם שֶׁיַּפְעִיל אֶת הַרְגָּשׁוֹת הָאֲנוּשִׁים שֶׁלּוֹ, וְאֶת הַהִגִּיוֹן שֶׁלּוֹ בַּתּוֹרָה, יִסְתַּבֵּךְ, וְכִשְׁהוּא יִקְרָא "עֲרוֹת אֲבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תַגִּלָּה" (ויקרא יח, ז) - הוּא יִסְכֵּים, אֲבָל כְּשֶׁהוּא יִקְרָא עַל אֲסוּר אִשָּׁת אִישׁ (שם פסוק כ), הַהִגִּיוֹן שֶׁלּוֹ וְהַתְּאוּהָ שֶׁלּוֹ לֹא תִתֵּן לוֹ לְהִסְכֵּים עִם זֶה, וּמִכָּאן הַדֶּרֶךְ קִצְרָה לְכַפִּירָה.

וַיִּכְבֶּר אֱמֹרוּ חַז"ל (סנהדרין דף סג ע"ב) עַל דּוֹר הַמִּדְבָּר, שֶׁכִּפְּרוּ

ההגיון האלקי

בְּקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רַק כְּדִי לְהַתִּיר לָהֶם עֲרִיּוֹת. כְּשֶׁאָדָם לֹא מִבִּין שֶׁיֵּשׁ רַק צוּי אֱלֹקֵי וְאֵין בְּלִתּוֹ, הוּא מְחַפֵּשׁ תַּחֲלִיפִים.

התבוללות

דָּרָךְ אֶגֶב, כִּיּוֹן שֶׁאֲנַחֲנוּ כָּבֵר בְּפִרְשֵׁת עֲרִיּוֹת, הָאֲסוּר כּוֹלֵל גַּם לֹא לְהִתְחַתֵּן עִם אֲמוֹת הָעוֹלָם (דברים ז, ב, רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק יב הלכה א). בְּזֶהֱרַךְ הַקִּדּוּשׁ (פרשת שמות דף טו ע"א) כְּתוּב, שֶׁהִסְכָּה שְׁגָלוֹ יִשְׂרָאֵל דּוֹקָא לְמִצְרַיִם מִשּׁוּם שֶׁבְּנֵי יַעֲקֹב הָיוּ חֲשׁוּבִים מְאֹד בְּאֶרֶץ כְּנָעַן, כָּלָם כְּבָדוֹ אוֹתָם, וְהָיוּ מְפָרְסָמִים, וְחֲשַׁשׁ הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁכָּל הָעַמִּים יִרְצוּ לְהִתְחַתֵּן אִתָּם, לִכֵּן הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לָקַח אוֹתָם לְגִלּוֹת בְּמִצְרַיִם כְּדִי שֶׁלֹּא יִכִּירוּ בְּמַעַלְתָּם, וְשֵׁם יִהְיוּ עֹבְדִים, וַיְבִזּוּ אוֹתָם וַיִּמָּאֲסוּ בָּהֶם וְלֹא יִרְצוּ לְהִתְחַתֵּן אִתָּם. וּבִזְכוּת זֶה נִשְׁאָרוּ כָּל שְׁבֵטֵי יִשְׂרָאֵל צְדִיקִים וְקִדּוּשִׁים, וְהָיוּ גְדוּרִים בְּעֲרִיּוֹת אֶפְלוּ בְּמִצְרַיִם עֲרוֹת הָאֶרֶץ (מדרש רבה פרשת שמות פרשה א סימן כח). וְאִם נִצְמִיק בְּדִבְרֵי הַזֶּה, נִרְאֶה אֶת הַחֲמָרָה שֶׁל אֲסוּרֵי עֲרִיּוֹת וְהַתְּבֻלָּה עִם הַגּוֹיִם, הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הֶעֱדִיף לְהוֹרִיד אוֹתָם לְמִצְרַיִם שֶׁשֵּׁם יִשְׁתַּעֲבְדוּ בְּאֶפֶן נוֹרָא בְּמִשְׁךְ מְאִתִּים וְעֶשֶׂר שָׁנִים. וּבְכָל יוֹם פָּרְעָה יִשְׁחַט מֵאָה וְחֲמִשִּׁים תִּינוּקוֹת בְּיוֹם וּמֵאָה וְחֲמִשִּׁים תִּינוּקוֹת בְּלֵילָה וַיִּתְּרַחֵץ בְּדָמָם (מדרש רבה פרשת שמות פרשה א סימן לד), וְשִׁקְעוּ אֶת הַתִּינוּקוֹת בְּקִירוֹת הַבֵּינָן (מדרש רבה שנאן פרשת שמות פרשה א סימן כא), וְעוֹד זִנְעוֹת גְּדוּלוֹת וְנוֹרָאוֹת. וְכָל זֶה כְּדֹאֵי בְּשִׁבִּיל שְׁעִם יִשְׂרָאֵל לֹא יִתְחַתְּנוּ עִם שְׂאֵר הָאֲמוֹת, וְזֶה הָרִי הָיָה עוֹד לִפְנֵי שְׁעִם יִשְׂרָאֵל קִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה. לְלַמֶּדֶךָ כִּמָּה חֲשׁוּבָה בְּעֵינֵי הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קִדְּשֵׁת עִם יִשְׂרָאֵל.

זֶה הַסּוּד שֶׁל שְׁעָבוֹד מִצְרַיִם.

פְּרִשֶׁת אַחֲרֵי מוֹת

“גָּבְהוּ דְּרָכֵי מִדְּרָכֵיכֶם”

וְשׁוּב אָדָם שִׁינְסָה לְהַפְעִיל אֶת הַהֲגִיוֹן הַחֲמָרִי הַגִּשְׁמִי שֶׁלוֹ, לֹא יֵבִין אֶת זֶה, וְכִי שׁוֹה לְשַׁעֲבֹד עִם שְׁלָם בְּכֻזָּה צָעַר וְיִסּוּרִים, הָעֶקֶר שֶׁלֹּא יִתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם? בְּמַחְשָׁבָה אֱלֹקִית כֵּן! בְּמַחְשָׁבָה גִּשְׁמִית אֵין לָזֶה הִבְנָה.

וְכִבְר אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לָעַם יִשְׂרָאֵל: “כִּי לֹא מַחְשְׁבוֹתַי מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם וְלֹא דְרָכֵיכֶם דְּרָכֵי נְאֻם ה' . כִּי גָבְהוּ שָׁמַיִם מֵאָרֶץ כֵּן גָּבְהוּ דְּרָכֵי מִדְּרָכֵיכֶם וּמַחְשְׁבֹתַי מִמַּחְשְׁבוֹתֵיכֶם” (ישעיהו נה, ח - ט). אֵל תִּנְסָה לְהִבִּין אֶת הַמַּחְשָׁבָה הָאֱלֹקִית, לְעוֹלָם לֹא תִצְלִיחַ עִם הַשִּׁכְל הָאָנוּשִׁי הַחֲמָרִי וְהַגִּשְׁמִי שֶׁבָּךְ.

הַסְבָּא שְׁלִי

וּבִבְּאֻמָּת, כְּמָה שֶׁהָאָדָם יוֹתֵר מִבְּטָל אֶת הַמַּח הָאָנוּשִׁי שֶׁלוֹ לַתּוֹרָה, כָּכָה יֵשׁ סְכוּי שֶׁהַמַּח שֶׁלוֹ יִהְיֶה יוֹתֵר מִחַ אֱלֹקֵי וּפְחוֹת מִחַ בְּהִמִּי.

וְרֹאֵינוּ בְּדוֹר הַקּוֹדֶם אֲצֵל הַסָּבִים וְהַסְּבִתוֹת, אִיךָ הֵם הָיוּ שׁוֹמְרִים בְּתַמִּימוֹת אֶת דִּינֵי הַתּוֹרָה, אִם אָסוּר - אָסוּר, לֹא חוֹשְׁבִים וּמִנְסִים לְהִתְחַכֵּם, אוֹ לְהִתְאִים אֶת הַצּוּוִי לְלוֹגִיקָה שְׁלֵהֶם, הֵם בָּחֲרוּ מֵאַהֲבָה בְּצוּוִי “תַּמִּים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹקֶיךָ” (דברים יח, יג).

אֲנִי זוֹכֵר אֶת סְבָא שְׁלִי זְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָהּ, הוּא לֹא הָיָה אָדָם שִׁיּוּדֵעַ סִפֵּר, אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ אֲפֹלוֹ אִם הוּא הָיָה יוֹדֵעַ לְקַרֵּא בְּעִבְרִית, אָבֵל הוּא מָסַר אֶת נַפְשׁוֹ עַל שְׁמִירַת הַשְּׁבֵת. בְּזִמְנֵנוּ מִי שֶׁהָיָה נוֹסֵעַ בְּטְרִיפּוֹלִי בְּאוֹפִנִים בְּשֶׁבֶת אוֹ בְּיוֹם כְּפוּר הָיוּ מְלָקִים אוֹתוֹ בְּבֵית הַדִּין לְמַחְרָת. הַתַּמִּימוֹת הַזֹּאת חֲסָרָה מְאֹד בְּדוֹר שְׁלָנוּ.

אָבָא שְׁלִי סִפֵּר לִי שֶׁפַּעַם אַחַת הִגִּיעַ לְטְרִיפּוֹלִי מִפֶּקֶד רִשָּׁע שֶׁנִּלְחַם בְּדַת וְצוּה שְׁכָלָם יַעֲבֹדוּ בְּשֶׁבֶת. סְבָא שְׁלִי אָרְגַּן אֶת כָּל הַסּוּחָרִים

ההגיון האלקי

שלא יחללו שבת. המפקד כָּעַס וְהִכְנִיס אֶת הַסָּבָא לַכֹּלָא עִם עֲבָרִינִים, וְצוּה לָתֵת לוֹ מִכּוֹת רֶצֶח. הָעֲרָבִי שֶׁהָיָה צָרִיךְ לְהִכּוֹת אוֹתוֹ פָּחַד מִמֶּנּוּ, כָּלֵם הִכִּירוֹ אֶת הַסָּבָא שֶׁהָיָה חֲזָק מְאֹד, וְלִכְּנֹהּ הוּא שָׁאַל אֶת הַסָּבָא מָה לַעֲשׂוֹת, הוּא חָיֵב לְהִכּוֹת אוֹתוֹ. הַסָּבָא נָתַן לוֹ רְעִיוֹן: תָּבִיא אֶת הַשּׁוֹט, תִּרְבִּיץ לַכֶּסֶּא וְאֲנִי אֶצְעֵק, כִּכָּה הַמִּפְקָד יִחְשַׁב שֶׁאַתָּה מִרְבִּיץ לִי. וְכִכָּה הָיָה. וְלִמְרוֹת כָּל הָרְדִיפָה לֹא הִסְכִּימוּ לְחַלֵּל שַׁבָּת.

לְצַעֲרֵנוּ בְּדוֹרֵנוּ, יֵשׁ כְּאֵלֶּה שְׂתִיתִיחוּ לָזֶה בְּתוֹר נְאִיבִיּוֹת, בְּתוֹר טְפָשׁוֹת, 'הַהוֹרִים שֶׁלָּנוּ הֵיוּ טְפָשִׁים, אֲנַחְנוּ חֲכָמִים יוֹתֵר', זֶה לֹא נִכּוֹן! הַטְפָשׁוֹת הֵיא, שֶׁאַתָּה חוֹשֵׁב שֶׁאַתָּה מִבִּין אֶת אֱלֹקִים, יוֹתֵר מִשְׁאֲלֵקִים מִבִּין אֶת עֲצָמוֹ! הַטְפָשׁוֹת הֵיא, שֶׁאַתָּה חוֹשֵׁב שֶׁהִמָּח שָׁלָךְ הוּא מִחַ אֱלֹקִי!

רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסֶלֶב הָיָה אוֹמֵר: בְּרוּר שְׂמַח אֲנוֹשִׁי לֹא יִבִּין אֶת הַמַּחֲשָׁבָה הָאֱלֹקִית, וְלִכְּנֹה יֵשׁ שְׁאֵלוֹת בְּאַמוּנָה שֶׁאֵין לָהֶן תְּשׁוּבוֹת, וְיִתְגַּלּוּ רַק לַעֲתִיד לְבֹא (עֵיין לִיקוּטֵי מוהר"ן תוֹרָה סב אוֹת ב), וְלִכְּנֹה אֵין מָה לְהִתְרַגֵּשׁ מִשְׁאֵלוֹת בְּאַמוּנָה. לָמָּה אַתָּה אֱלֹקִים שֶׁתִּבִּין מִשְׁהוּ? אַתָּה רוֹאֶה סוּף דְּבַר מִרְאשִׁיתוֹ? אַתָּה רוֹאֶה אַחֲרִית כְּרִאשִׁית? מִי אַתָּה? בְּסֵךְ הַכֹּל חֲלָקִיק קִטָּן בְּפֹאזֶל.

התמימות הנפלאה של אנשי פפוניא

הַתְּמִימוֹת הַזֵּה מִתְבַּטָּא בְּכִמָּה מַעֲשִׂיּוֹת שֶׁהוֹבֵאוּ בְּדִבְרֵי חֲזוֹן, שֶׁהִתְפַּקִּיד שֶׁלָּנוּ לְקַרֵּא וְלִלְמַד אֶת אוֹתָם הַמַּעֲשִׂיּוֹת, וְלְהִתְפַּעֵל וְלְהִתְפַּלֵּל שֶׁנִּזְכָּה לְהִגִּיעַ לְדִרְגַּת הַדּוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים, בְּבַחֲיַנַּת מְתִי יִגִּיעוּ מַעֲשֵׂי לְמַעֲשֵׂי אֲבוֹתֵי (תנא דבי אליהו רבה פרק כה).

הַגְּמָרָא (פסחים דף מב ע"א) מְסַפֶּרֶת, עַל רַב מִתְנָה שֶׁפָּא וְדָרַשׁ בְּפּוֹנִיָא, פּוֹנִיָא הָיָה מְקוֹם שֶׁל אֲנָשִׁים מְאֹד פְּשׁוּטִים וְתְמִימִים.

פְּרִישַׁת אַחֲרֵי מוֹת

וְהוּא לִמַּד אוֹתָם שֶׁעַל הַקֶּמַח שֶׁל הַמִּצּוֹת צָרִיךְ לִשְׁפּוֹךְ מַיִם שְׁלָנוּ. כָּכָה גַם נִפְסַק לְהִלָּכָה שְׁאֲסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ רַק מִמַּיִם שְׁלָנוּ לִילָה אֶחָד (שולחן ערוך אורח חיים סימן תנה סעיף א), וְלִכְן שׁוֹאֲבִים מִבְּעוֹד יוֹם אֶת הַמַּיִם מִהַבְּאֵר וְשָׂמִים בְּכֵלִים שְׁמוּרִים, שֶׁם הַמַּיִם מִתְקַרְרִים בְּלִילָה וְרֵאוּיִם לְלִישָׁה לְשֵׁם מִצַּת מִצּוֹה.

רַב מִתְנָה לֹא הִסְבִּיר לָהֶם שְׁכּוֹנָתוֹ בְּמַיִם שְׁלָנוּ - עַל מַיִם שְׁלָנוּ לִילָה אֶחָד בְּכָלִי, הוּא חָשַׁב שֶׁכָּלֶם כָּבֵר יוֹדְעִים וּמַבִּינִים. אֲבָל הֵם טָעוּ וְחָשְׁבוּ שְׁכּוֹנָתוֹ לְמַיִם שְׁלָנוּ - שְׁשִׁיכִים לְמִשְׁפָּחָה שֶׁל רַב מִתְנָה. לְמַחֲרַת כָּל יוֹשְׁבֵי הָעִירָה פּוֹנִיָא הִגִּיעוּ עִם קַעְרוֹת, כִּדִּי חָרַס וְכֵלִים לְבֵיתוֹ שֶׁל רַב מִתְנָה, וּבִקְשׁוּ מִמֶּנּוּ מַיִם לְלוֹשׁ אֶת הַקֶּמַח לְמִצּוֹת. רַב מִתְנָה הִתְפַּלֵּא: "מָה קָרָה, נִגְמְרוּ הַמַּיִם בְּעִיר?" וְהֵם אָמְרוּ לוֹ: "אֶתְמוֹל אֲמַרְתָּ בְּדַרְשָׁה שֶׁצָּרִיךְ מַיִם שְׁלָנוּ - בָּאנוּ לְקַחַת מִהַמַּיִם שְׁלָכֶם..."

בְּשִׁבִּיל מָה הִגְמָרָא מְסַפֶּרֶת אֶת הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה? כִּדִּי שְׁנִלְמַד מִמֶּנּוּ מוֹסֵר הַשֶּׁכֶל עֲצוּם.

בּוֹאוּ נִבְסֶה לְחַשֵּׁב עַל מִקְרָה כְּזֶה הַיּוֹם, יוֹם אֶחָד מִגִּיעַ רַב לְעִיר וְאוֹמֵר הִלָּכָה חֲדָשָׁה שְׁאֵף אֶחָד לֹא שָׁמַע עָלֶיהָ, וּמָה הִהְלָכָה אוֹמַרְתָּ? שֶׁצָּרִיךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמַיִם שְׁלָנוּ. וְהָיוּ טוֹעִים וְחוֹשְׁבִים שֶׁהוּא מִנְסָה לְשׁוֹק אֶת הַמַּיִם שְׁלוֹ, מָה הָיוּ כָּלֶם חוֹשְׁבִים? זֶה רַב גָּנָב, שְׂרָלְטֵן, חוֹשֵׁב שֶׁהַמַּיִם שְׁלוֹ קְדוּשִׁים. זֶה הָיָה מִגִּיעַ לְעֵתוֹנוֹת שֶׁהָיוּ מִפְּרָסְמִים בְּאוֹתִיּוֹת שֶׁל קְדוּשָׁה לְבִנְהָ: "גָּנָבָה לְאוֹר הַיּוֹם, הַחֲרָדִים אוֹהֲבִים כֶּסֶף, הֵם אוֹמְרִים שֶׁרַק עִם הַמַּיִם שֶׁל הָרַב אֶפְשָׁר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְפָסֶח". וְאֵלּוֹ אֲנָשִׁי פּוֹנִיָא לֹא דִּבְרוּ! הָרַב אָמַר מַיִם שְׁלָנוּ? לְמַחֲרַת כָּלֶם עוֹמְדִים בְּתוֹר כִּדִּי לְקַבֵּל מִהַמַּיִם שֶׁל הָרַב. אֲמָנָם זֹו טָעוּת, אֲבָל זֶה כָּל הַיִּפְיִ! הִתְמַיְנוּת! (עֵיין בַּסֵּפֶר כֶּסֶף רַחֲמִים חוּרֵי עַל מִסְכַּת פִּסְחִים שִׁם).

ההגיון האלקי

המיחדות של אנשי פומפדיתא

עוד מעשה נפלא מספר בגמרא (נדה דף כ ע"א), והפעם על האמורא עלא שהגיע לעיר פומפדיתא שבבבל. הוא מסר שם שעור לכלם בעניני 'מראות הדמים'. כידוע יש כמה סוגים של דם בנדה, דם טמא ודם טהור, יש סוג של דם שהוא בצבע שחר שהוא טמא אבל לא כל שחר (נדה דף יט ע"א). תוך כדי שהוא מלמד אותם עבר שם מישוהו עם לבוש שחר, מיד הצביע עלא עליו ואמר להם: "אם הדם בצבע השחר כמו הבגד הזה שהוא לובש, הדם טמא". איך ששמעו את זה קמו כלם ורצו לאיש הלבוש בבגד השחר ובקשו ממנו שימכר להם חתיכה מהבגד, הוא לא הבין מה הם רוצים ממנו... כשהסבירו לו הוא החליט לעשות מזה ביזנס, ומכר כל חתיכה בסכום יפה עד שמכר את כל הבגד בארבע מאות זהובים!

זו התמימות המאירה והנפלאה שהיתה לאבותינו. הרב אמר? עושים!

חלושי המח'

ואת הרעיון הזה יש ללמד דוקא מפרשת עריות, שלא לחפש הגיון וסבה בכל דבר, התורה אומרת - עושים, כל אסורי התורה הם בבחינת חק! יש לפעמים טעם, אפשר לעין בספר החנוך שכותב את הטעמים של כל מצוה ומצוה. אבל הוא כותב בהקדמה לספרו (הערת המחבר דיבור המחיל ודעתי), שאין זה הסוד האמתי של התורה. הטעמים שהוא אומר הם לא הטעם האמתי של כל מצוה ומצוה, את הטעם האמתי אי אפשר לדעת ומי יבוא בסוד ה'? רק מה, הטעמים שהוא כותב הם כדי להמתיק לה קצת את הטעם במצות, שיהיה לה טעים ונחמד, אבל צריך

פְּרִשֶׁת אַחֲרֵי מוֹת

לְדַעַת שֶׁהַעֲקָר הוּא שְׂאִין טַעַם! הַשֵּׁם צִוָּה - עוֹשִׁים, זוֹ הַנִּחַת רוּחַ
הַכִּי גְדוֹלָה שֶׁיֵּשׁ לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: שְׂאֻמְרֵי וְנַעֲשֶׂה רְצוֹנִי (ספרי
במדבר פרשת שלח פיסקא קז).

וְסִפֵּר הַחֲנוּךְ (מצוה קיז) עֲצָמוּ כוֹתֵב שֶׁהַצֶּרֶךְ לְכַתֵּב אֶת הַטַּעַמִּים שֶׁל
הַמִּצְוֹת בְּשִׁבְלֵי אוֹתָם 'חֲלוּשֵׁי הַמַּח' שְׂאֵם הֵם לֹא יִקְבְּלוּ הַסִּבֵּר הֵם
לֹא יַעֲשׂוּ. 'חֲלוּשֵׁי הַמַּח' זֶה הַתֹּאֵר שֶׁהֵם קִבְּלוּ מִבְּעַל סִפֵּר הַחֲנוּךְ.

יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל

וַיִּכְבֵּר אָמַר הַכְּתוּב "כִּי חָק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֹאלֹהֵי יַעֲקֹב"
(תהילים פא, ה), וַיִּדְוַע שְׂיֵשׁ שְׁתֵּי בְּחִינּוֹת לָעַם יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁהֵם
בְּרוּם הַמַּעֲלָה בְּרוּחָנִיּוֹת וְגִשְׁמִיּוֹת הֵם נִקְרָאִים "יִשְׂרָאֵל", וַיִּכְמוּ
שְׂאֻמֵּר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיַעֲקֹב אַחֲרֵי שֶׁהוּא נִצַּח אֶת הַמִּלְאָךְ
"לֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ" (בראשית
לה, י). וְעוֹד שֶׁתִּבְתַּת יִשְׂרָאֵל הִיא רְאִישֵׁי תִבּוֹת יֵשׁ שְׂיֵשִׁים רִ'בּוּא
אוֹתִיּוֹת לְתוֹרָה (עֵיין פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ מִסַּכַּת קִידוּשִׁין דָּף ל ע"א דִּיבּוּר
הַמַּתְחִיל וְהוֹאִיל), וְזֶה מוֹרָה שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל מְחַבְּרִים בְּעֲצָמֵיּוֹתָם
לְתוֹרָה, וְכֻלָּם שׁוֹמְרִים תּוֹרָה וּמִצְוֹת (תּוֹרַת הַמַּגִּיד נ"ך זְכוּרִיה דִּיבּוּר
הַמַּתְחִיל וְזֶהוּ).

וַיֵּשׁ בְּחִינַת "יַעֲקֹב" מִלְשׁוֹן עַקֵּב, וְזֶה כְּשֶׁעַם יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּת,
וְכִשְׁהֵם בְּחִסְרוֹן הַדַּעַת וּבְדִרְגָּה הַתַּחְתּוֹנָה בְּרוּחָנִיּוֹת וְגִשְׁמִיּוֹת
וְהֵם דּוֹמִים לַעֲקֵב שֶׁהוּא בְּסוּף הָרָגֶל, וְכִידְוַע שֶׁהַעֲקֵב הוּא מְקוֹר
מִשְׁכָּן הַטְּמֵאָה (עֵיין בּוֹהֵר פֶּרֶשׁת מִשְׁפָּטִים דָּף קכ ע"ב). וְזֶה מֵה שְׂאֻמֵּר
הַכְּתוּב "כִּי חָק לְיִשְׂרָאֵל הוּא" - אִם עַם יִשְׂרָאֵל נִמְצָא בְּדִרְגַּת
"יִשְׂרָאֵל" - אִפְשָׁר לְהַגִּיד לָהֶם שְׁכָל דִּינֵי הַתּוֹרָה הֵם חֻקִּים
- חָק הוּא דְּבָר בְּלִי טַעַם (עֵיין פִּירוּשׁ רַש"י בַּמִּדְבָּר פֶּרֶק יט פֶּסוּק
ב) - וְהֵם יַעֲשׂוּ. אֲבָל אִם הַמַּצֵּב שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל הוּא בְּבִחִינַת

ההגיון האלקי

יעקב, על זה אומר הכתוב "משפט לאלהי יעקב" - ומשפט הוא עם טעם והסבר הנועד לחלושי המח, שישמרו את דיני התורה והמצוות.

הוראה למחזירים בתשובה

הרבה אנשים בתחילת הדרך שחוזרים בתשובה, מדריכים אותם ואומרים להם שהתורה דואגת לחיי הזוג ולכן היא מצוה על שמירת טהרת משפחה (עיין נדה דף לא ע"ב), אבל צריך להדגיש להם שזו לא הסבה לשמירת המצוה, הסבה האמתית היא שכוף רצון השם.

הגיע אלי מקרה של אשה שהתחילה להתחזק במצוות טהרת המשפחה, והסבירו לה שזה רק כדי שתשרה האהבה הגדולה בינה לבין בעלה. היא אהבה את הרעיון והתחילה לשמר. אחרי כמה זמן היא היתה צריכה ללדת ואמרו לה שמהרגע שהאשה מתחילה את תהליך הלידה אסור לבצע לגעת בה, היא נטמאת כנדה (עיין שבת דף קכט ע"א שו"ע יורה דעה סימן קפח סעיף ג, ובשו"ת אך טוב לישראל חלק א סימן כ). את זה היא לא אהבה, והיא התחילה להתפלל: "הרי אם התורה רוצה לדאג לאשה ובשביל זה היא צוה על שמירת טהרת משפחה, לא יכול להיות שהתורה אוסרת שבעלי יגע בי, כשאני צריכה אותו!!!" ועם המחשבה העקמה שלה היא עברה על ההלכה...

וזו היתה הטעות שמלכתחילה לא הסבירו לה שהתכלית בשמירת המצוות זה רצון השם, וממילא תהיה בזה תועלת גם לשלום הבית שלהם, אבל זו לא הסבה למצוה.

פְּרִשֶׁת אַחֲרֵי מוֹת

נְסִיוֹנוֹת הַחַיִּים

לא רק בַּעֲנִיבֵי הַמַּצּוֹת הָאָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּבַחֲיִנַת "תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה', אֱלֹקֶיךָ", אֲלָא גַם בְּכָל הַנְּסִיוֹנוֹת שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִזְמֵן לַפֶּתַח. אִם נִתְבוּנָן נִרְאֶה שְׂכָל הָעֲשָׂרָה נְסִיוֹנוֹת שֶׁהִתְנַסָּה אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם (אבות ה, ג), הִיוּ נְסִיוֹנוֹת שֶׁל בְּטוּל הַמַּח הָאֲנוּשִׁי מוֹל הָרָצוֹן הָאֱלֹקִי. "לֶךְ לָךְ מֵאֶרֶץךָ" (בראשית יב, א) לְהִתְנַתֵּק מִהַמְשַׁפָּחָה, עֲקֻדַּת יִצְחָק (בראשית כב, ב), לְגַרֵשׁ אֶת יִשְׁמָעֵאל (בראשית כא, יב), וְעוֹד וְעוֹד, וּבְכָלֵם בְּטוּל אַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת מַחְשַׁבְתּוֹ, רָצוֹנוֹ וְרִגְשׁוֹתָיו לָרָצוֹן הָאֱלֹקִי.

זֶה הַסּוּד שֶׁל אוֹתָם צְדִיקִים שֶׁהָיוּ מְקַבְּלִים אֶת כָּל הַצָּעַר וְהִיסוּרִים בְּאַהֲבָה (עֵינן שבת דף פח ע"ב), הֵם יָדְעוּ וְהִכִּירוּ שֶׁהֵם רְחוּקִים מִלִּהְיוֹת אֶת הַמַּחְשָׁבָה הָאֱלֹקִית, וְקִבְּלוּ אֶת הִיסוּרִים בְּשִׂמְחָה, וּבְטוּלָה דַּעְתָּם לְדַעַת עָלֵיוֹן.

מִסְפָּר עַל רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ מְלִיץ־נֶסֶק שֶׁהָיָה תַלְמִיד תַלְמִידוֹ שֶׁל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב מִיִּסּוּד הַחֲסִידוּת, מִמְּשִׁיךְ דִּרְכּוֹ שֶׁל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הָיָה רַבִּי דָּב בָּעַר מִמַּעֲזְרִיטֵשׁ וְתַלְמִידוֹ הָיָה רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ מְלִיץ־נֶסֶק, וְאַחֲרֵי פְטִירַת רַבּוֹ הוּא הַמְּשִׁיךְ אֶת הַנִּהְגָּת הַחֲסִידִים.

פַּעַם אַחַת הָיְתָה גְּזֵרָה קָשָׁה עַל הַיְּהוּדִים, וְרַבִּי אֱלִימֶלֶךְ הִתְפַּלֵּל בְּכָל כָּחוֹ, וְלֹא הִצְלִיחַ לְבַטֵּל אוֹתָהּ. הוּא הִלֵּךְ לִקְבֹּר שֶׁל רַבּוֹ רַבִּי דָּב מִמַּעֲזְרִיטֵשׁ, וּבִקֵּשׁ שִׁיתְּפִלֵּל בְּשָׁמַיִם לְבַטוּל הַגְּזֵרָה. בְּלִילָה הַגִּיעַ אֵלָיו רַבִּי דָּב בַּחֲלוּם וָאָמַר לוֹ: אֲנִי נִמְצָא בְּעוֹלָם הָעָלְיוֹן, אֲנִי לֹא יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל שֶׁתִּבְטַל הַגְּזֵרָה, כִּינֹן שָׁאֲנִי רוֹאֶה כְּמָה טוֹבָה וּבִרְכָּה יֵשׁ בְּדַבָּר הַזֶּה, אַתֶּם שְׂחִיִּים בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא יוֹדְעִים מְזֶה אַתֶּם יְכוּלִים לְהִתְפַּלֵּל, אֲבָל אֲנִי לֹא יָכוֹל לְבַטֵּל אֶת הַגְּזֵרָה שֶׁהִיא טוֹבָה לָעָם יִשְׂרָאֵל.

מִסְקֶנֶת הַדְּבָרִים, שֶׁאֲנַחְנוּ הַמִּין הָאֲנוּשִׁי לֹא רוֹאִים וְלֹא יוֹדְעִים

ההגיון האלקי

כלום ממחשבות הבורא יתברך, ולכן עלינו לקבל באהבה
את רצון השם ולעשות כל מה שהוא צוה עלינו בלי לנסות
להתחכם...